

Vleermuizen- & huismussen inventarisatie

Zwarteweg 23 Aalsmeer

Colofon

Tekst en fotografie:	Ing. D. van der Elsken Elsken Ecologie Oorgat 74 1135 CT Edam daan@elskenecologie.nl
In opdracht van:	S. Kortzelius van Berkel aannemers B.V
Datum:	3 oktober, 2018
Plaats:	Edam

Copyright © 2018

Elsken Ecologie. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, in geautomatiseerde bestanden opgeslagen en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Elsken Ecologie. In overeenstemming met artikel 15a van het Nederlandse auteursrecht is het toegestaan delen van deze publicatie te citeren, daarbij gebruik makend van een duidelijke referentie naar deze publicatie.

Aansprakelijkheid

Hoewel uiterste zorg is besteed aan de inhoud van deze publicatie aanvaardt Elsken Ecologie geen enkele aansprakelijkheid voor onvolledigheid, onjuistheid of de gevolgen daarvan. Gebruik van de inhoud van deze publicatie is voor de verantwoordelijkheid van de gebruiker.

Inhoudsopgave	Blz:
Samenvatting	4
1. Aanleiding	5
1.1 Doelstelling	5
2. Ligging en beschrijving Plangebied	6
2.1 Voorgenomen werkzaamheden	6
3. Vleermuisinventarisaties	7
3.1 Vleermuisprotocol	7
3.2 Werkwijze	7
3.2.1 Gebruikte materialen	8
3.3. De bezoeken	9
3.4 Waarnemingen vleermuizen	9
4. De Huismus	10
4.1 Wettelijke bescherming huismussen	10
4.2 Werkwijze	10
4.3 Tijdstip	11
4.4 De bezoeken	11
4.5. Waarnemingen Huismussen	11
 Literatuurlijst	 13

Samenvatting

Van van Berkel aannemers B.V kwam het verzoek bij Elsken Ecologie een inventarisatie voor het plangebied Zwarteweg 23 te Aalsmeer (afb.1) te verzorgen.

Uit een eerder door Elsken Ecologie uitgevoerde quickscan bleek dat het niet mogelijk was de aanwezigheid van middels de wet Natuurbescherming beschermde soorten middels een quickscan uit te sluiten. Verder onderzoek was daartoe nodig. Het betreft onderzoek naar vleermuizen en huismussen.

Doel van de inventarisatie is de aan- of afwezigheid van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen en/of nesten van huismussen aan te tonen.

Elsken Ecologie heeft vijf inventarisaties middels het vleermuisprotocol (gegevensautoriteit natuur, 2017) uitgevoerd. Dit om de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen en/of vliegroutes van vleermuizen aan te tonen of uit te sluiten. Het protocol en de bezoeken zijn gebaseerd op gebouw bewonende soorten; gewone dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis en meervleermuis. En op basis van vliegroutes van eerder genoemde soorten plus gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en baardvleermuis.

Gedurende de vijf vleermuisinventarisaties is een beeld gevormd van het gebruik van het de groenstructuren en de omgeving door vleermuizen.

Er zijn tijdens de inventarisaties geen indicaties voor verblijfplaatsen aangetroffen. Ook is er geen sprake van essentieel foerageergebied en/of vliegroutes.

Daarnaast is een inventarisatie uitgevoerd naar huismussen. Voor huismussen is gewerkt volgens de richtlijnen zoals beschreven in het kennisdocument huismus. Vier inventarisaties tussen 10 maart en 20 juni naar huismussen.

Er zijn geen nesten van huismussen aangetroffen.

Er zijn gezien de eerder uitgevoerde quickscan en de aanvullende onderzoeken naar vleermuizen en huismussen geen bezwaren op de voorgenomen ruimtelijke ingrepen vanuit de verschillende wetgevingen omtrent beschermde natuur.

1. Aanleiding

Van van Berkel aannemers B.V kwam het verzoek bij Elsen Ecologie een inventarisatie voor het plangebied Zwarteweg 23 te Aalsmeer (afb.1) te verzorgen.

Uit een eerder door Elsen Ecologie uitgevoerde quickscan bleek dat het niet mogelijk was de aanwezigheid van middels de wet Natuurbescherming beschermde soorten middels een quickscan uit te sluiten. Verder onderzoek was daartoe nodig. Het betreft onderzoek naar vleermuizen en huismussen.

1.1 Doelstelling

Doel van de inventarisatie is de aan- of afwezigheid van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen en/of nesten van huismussen aan te tonen. Dit naar aanleiding van een eerder uitgevoerde ecologische quickscan waaruit bleek dat betreffende objecten op het perceel aan de Zwarteweg 23 te Aalsmeer geschikt zijn voor vleermuizen en huismussen.

2. Ligging en beschrijving van het plangebied en voorgenomen werkzaamheden

Het perceel is gelegen aan de Zwarteweg 23 te Aalsmeer (afb.1). Op het perceel zijn nu aanwezig een woonhuis met pannendak en een kas/schuur. Daaromheen gelegen is een tuin.

Alle bebouwing zal komen te verdwijnen voor het realiseren van nieuwbouw. In deze vleermuisinventarisatie zal dan ook worden uitgegaan van het volledig bouwrijp maken van het terrein alvorens er woningen worden gerealiseerd.

Afb.1: Ligging van het plangebied aan de Zwarteweg te Aalsmeer. Op deze kaart kadastrale kaart staat de nieuwbouw getekend.

3. Vleermuisinventarisaties

3.1 Vleermuisprotocol

Het vleermuisprotocol is opgesteld door de gegevensautoriteit natuur om vleermuis onderzoekers en initiatiefnemers van ruimtelijke ontwikkelingen een houvast te geven over wat een redelijke onderzoeksinspanning is voor een locatie voor het vast stellen of uitsluiten van het gebruik van vleermuizen van een object. Vleermuizen zijn namelijk beschermd middels Bijlage IV van de Habitatrichtlijn met het beschermingsregime van de artikelen 3.5 & 3.6 Wet Natuurbescherming. Het protocol erkent een aantal vleermuiswaarden die elk in hun eigen periode van het jaar en volgens eigen randvoorwaarden moeten worden geïnventariseerd. Deze zijn winterverblijf, zomerverblijf, kraamverblijf, paarverblijf/zwermplaats, foerageergebied en vliegroute. In het geval van een ruimtelijk ingreep dient de ingreep te worden getoetst op zijn effect op vleermuizen. In het geval van het plangebied aan de Zwarteweg 23 staan er een aantal ingrepen gepland. Dit betreft het slopen van de bestaande bebouwing.

3.2 Werkwijze

Uit dit deel van het land zijn een aantal vleermuissoorten bekend die gezien de karakteristieken van het plangebied mogelijk aanwezig kunnen zijn (Limpens, 2010). Naar aanleiding hiervan is een vleermuisinventarisatie gedaan volgens het vleermuisprotocol (Gegevensautoriteit natuur, 2017). In deze inventarisatie is in ieder geval rekening gehouden met soorten die gebouwen bewonen; gewone dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis en meervleermuis. En op basis van vliegroutes van eerder genoemde soorten plus gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en baardvleermuis.

3.2.1 Vleermuisprotocol

De bezoeken (tabel 1) zijn zo efficiënt mogelijk worden gecombineerd in de periode juni t/m september 2018 (Tabel 2). De periode voor zomerverblijfplaatsen (oranje kader) en kraamverblijfplaatsen (rode kader) hebben overlap (Afb.1). Daardoor kunnen de bezoeken voor beide functies worden afgelegd binnen de periode die staat voor de kraamverblijven. Voor de meervleermuis moet tenminste een ochtendronde worden afgelegd, voor de laatvlieger twee avond rondes. In de periode juni tot 15 juli zullen drie bezoeken worden afgelegd. Twee avondbezoeken en een ochtendbezoek. De periode die staat voor paarverblijfplaats (paars kader, afb.3) moeten apart worden afgelegd. Hiervoor zullen twee bezoeken worden afgelegd. Dit betreft twee avond bezoeken in de periode 1 augustus t/m 30 september.

3.2.2 Gebruikte materialen

Er wordt gewerkt met een D240x recorder van Pettersson. Daarnaast altijd aanwezig een Edirol R-05 recorder. Opgenomen bestanden kunnen derhalve in Batsound en/of Batexplorer worden geanalyseerd. Verder een batlogger om moeilijk waarneembare en/of makkelijk verstoorbare soorten vast te leggen.

Tabel 1: Bezoekenoverzicht naar soort en functie

	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	
Gewone dwergvleermuis													
Zomerverblijfplaats													tenminste 1 ochtend
Kraamverblijfplaats													
paarverblijfplaats													
vliegroute													tenminste 1x in kraamperiode
foerageergebied													tenminste 1x in kraamperiode
Laatvlieger													
Zomerverblijfplaats													tenminste 1x avond
Kraamverblijfplaats													2x avond
paarverblijfplaats													tenminste 1x avond
vliegroute													tenminste 1x in kraamperiode
foerageergebied													tenminste 1x in kraamperiode
Gewone grootoorvleermuis													
Zomerverblijfplaats													
Kraamverblijfplaats													
paarverblijfplaats													
vliegroute													tenminste 1x in kraamperiode
foerageergebied													tenminste 1x in kraamperiode
Meervleermuis													
Zomerverblijfplaats													tenminste 1 ochtend
Kraamverblijfplaats													tenminste 1 ochtend
paarverblijfplaats													Maximaal donker
vliegroute													tenminste 1x in kraamperiode
foerageergebied													tenminste 1x in kraamperiode
Franjestaart													
Zomerverblijfplaats													tenminste 1 ochtend
Kraamverblijfplaats													tenminste 1 ochtend
paarverblijfplaats													Maximaal donker
vliegroute													tenminste 1x in kraamperiode
foerageergebied													tenminste 1x in kraamperiode

	Ideale bezoeksperiode
	Geschikte bezoeksperiode

3.3 De bezoeken

De bezoeken zijn afgelegd op onderstaande datums.

Tabel 1: Overzicht afgelegde bezoeken.

Bezoek	Datum	Functie	Tijd	omstandigheden		
1 ^e bezoek	21/05/2018	Zomer-/Kraamverblijf & vliegroutes	Avond	20 graden C	Droog	2 bft
2 ^e bezoek	22/06/2018	Zomer-/Kraamverblijf & vliegroutes	Avond	13 graden C	Droog	2 Bft
3 ^e bezoek	23/06/2018	Zomer-/Kraamverblijf & vliegroutes	Ochtend	12 graden C	Droog	3 Bft
4 ^e bezoek	29/08/2018	Paarverblijf & vliegroutes	Avond	16 graden C	Droog	3 Bft
5 ^e bezoek	19/09/2018	Paarverblijf & vliegroutes	Avond	15 graden C	Droog	3 Bft

3.4 Waarnemingen vleermuizen

Gedurende de vijf vleermuisinventarisaties is een beeld gevormd van het gebruik van het de panden en de omgeving door vleermuizen.

Tijdens alle inventarisaties werden slechts sporadisch passerende vleermuizen waargenomen.

Daarvan vertoonde geen van de vleermuizen binding met het pand of de op het perceel aanwezige structuren.

Er zijn tijdens de inventarisaties geen indicaties voor verblijfplaatsen aangetroffen. Ook is er geen sprake van essentieel foerageergebied en/of vliegroutes.

4. De Huismus

Huismussen zijn een soort met een sterke geassocieerd aan mensen. Hun nestplaatsen zijn in de regel sterk gebonden aan bebouwing. Het zijn uitgesproken standvogels die zich zelden verder dan enkele honderden meters van hun broedplaats wagen. In het broedseizoen is hun binding met hun broedplaats nog sterker. De broedtijd van huismussen is van begin april tot en met augustus maar het bouwen aan de nesten, die het hele jaar worden gebruikt als onder andere slaappleats, begint al in maart. De aanwezigheid van voldoende groenstructuren rondom deze bebouwing is hierbij erg belangrijk voor onder andere dekking, rustplaatsen en foerageer mogelijkheden. Huismussen bouwen hun nesten onder dakpannen, in kieren en gaten in muren en in nestkasten. Soms maken mussen nesten in holten van bomen of in dichte struiken. Dit gebeurt echter alleen wanneer er onvoldoende geschikte nestgelegenheden zoals eerder genoemd zijn. Altijd groene struiken en klimplanten kunnen dienen als vaste rust- en verblijfplaats voor mussen.

4.1 Wettelijke bescherming huismussen

De huismus is een beschermde inheemse soort en is beschermd middels de wet natuurbescherming en de vogelrichtlijn. In de wet natuurbescherming staan de volgende verbodsbepalingen die van toepassing zijn op de huismus. Het is verboden:

- Huismussen te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (Artikel 9).
- Huismussen opzettelijk te verontrusten (Artikel 10).
- Voortplantings- en/of vaste rust- en/of verblijfplaatsen van huismussen te beschadigen, te vernielen, weg te nemen of te verstoren (Artikel 11).
- Huismussen dan wel eieren van huismussen te vervoeren of onder zicht te hebben (Artikel 13).

Nesten van huismussen zijn het gehele jaar beschermd en vallen onder categorie 2 van vogelnesten: “Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De fysieke voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar” (Heusden 2008).

4.2 Werkwijze

Er zal worden gewerkt volgens de richtlijnen zoals beschreven in het kennisdocument voor huismussen (www.rvo.nl). Vier bezoeken in de periode tot 1 10 maart t/m 20 juni met een tussenperiode van minimaal 10 dagen tussen de bezoeken. Het onderzoek dient door een deskundige te worden uitgevoerd. Onder een deskundige wordt volgens het kennisdocument verstaan iemand die:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties.

Ing D. van der Elsen heeft een HBO opleiding Bos- en Natuurbeheer afgerond en is sindsdien werkzaam als ecooloog. Daarnaast verzameld hij actief verspreidingsgegevens voor o.a stichting Ravon waar hij ook in de Adviesraad zit en is hij een actief waarnemer op waarneming.nl. Daarmee voldoet hij aan alle criteria (een is voldoende) die het kennisdocument vraagt om iemand aan te merken als deskundige.

4.3 Tijdstip

Mussen zijn het meest actief in de eerste twee uur na zonsopgang. De inventarisaties hebben plaatsgevonden van zonsopgang tot twee uur na zonsopgang. Tijdens deze inventarisaties is gekeken naar de aanwezigheid van nesten, roepende mannetjes huismussen en het transport van voedsel en/of nestmateriaal. Daarnaast is gekeken naar de functionaliteit van de groenstructuren met betrekking tot de habitateisen van huismussen. Deze zijn foerageerplaatsen, plaatsen van stofbaden, drinkplaatsen en vaste rust en/of verblijfplaatsen.

4.4 De bezoeken

De bezoeken zijn afgelegd op onderstaande datums en omstandigheden (tabel 1).

Tabel 1: Data en omstandigheden veldbezoeken (bron knmi.nl).

Bezoek	datum	temperatuur	temperatuur	weer	wind
1 ^e bezoek	01/05/2018	Ochtend	16 graden C	droog	1 bft
2 ^e bezoek	11/05/2018	Ochtend	17 graden C	droog	1 bft

4.5. Waarnemingen Huismussen

Tijdens de inventarisaties werden geen nesten aangetroffen of was er sprake van nestindicerend gedrag van Huismussen. Er kan redelijkerwijs worden geconcludeerd dat Huismussen geen nesten hebben binnen het plangebied.

Conclusies

De inventarisaties zijn gedaan middels de geldende richtlijnen voor gedegen onderzoek zoals beschreven in het vleermuisprotocol en het Kennisdocument huismus.

tijdens de inventarisaties zijn geen beschermde waarden voor vleermuizen en/of huismussen aangetroffen.

Er zijn gezien de eerder uitgevoerde quickscan en de aanvullende onderzoeken naar vleermuizen en huismussen geen bezwaren op de voorgenomen ruimtelijke ingrepen vanuit de verschillende wetgevingen omtrent beschermde natuur.

Literatuurlijst

Barataud, 2015, Acoustic ecology of European bats.

Dietz , 2009. Vleermuizen, alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika.

Dienst Regelingen, 2011. Soortenstandaard huismus.

Gegevensautoriteit natuur, 2017, Vleermuisprotocol 2017

Hoogeboom, D.M., F. Visbeen, J. Wondergem, W. Ruitenbeek (red) 2014. Atlas van de Noord-Hollandse zoogdieren

Limpens, 2011. Vleermuizen en planologie.

internet:

<https://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dieren-en-natuur/ruimtelijke-ingrepen/ontheffing-vrijstelling/kennisdocumenten-soorten>